

THỨ SÁU NGÀY 13 VÀ THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN VIỆT NAM

Ngày nhận: 03/9/2014
Ngày nhận lại: 28/10/2014
Ngày duyệt đăng: 10/11/2014
Mã số: 11-14-NCTĐ-36

Nguyễn Văn Điệp ()*
Nguyễn Ngọc Tân (**)

Tóm tắt: Bài viết xem xét ảnh hưởng của thứ Sáu ngày 13 lên thị trường chứng khoán (TTCK) Việt Nam trong giai đoạn từ tháng 3/2002-12/2013, dựa trên nền tảng những thảo luận đầu tiên của Kolb và Rodriguez (1987) và mô hình của Peltomäki và Peni (2010). Nghiên cứu xem xét giá đóng cửa của những ngày giao dịch trước và sau thứ Sáu ngày 13 như một điểm tham chiếu cho hành vi của các nhà đầu tư. Kết quả cho thấy chưa có đủ bằng chứng về hiệu ứng thứ Sáu ngày 13, nhưng hiệu ứng cuối tuần được tìm thấy có ảnh hưởng mạnh mẽ trên TTCK Việt Nam với mức ý nghĩa thống kê cao.

Từ khóa: Hiệu ứng cuối tuần, thị trường tài chính bất thường, thứ Sáu ngày 13, tỷ suất lợi nhuận chứng khoán.

Giới thiệu

Trong thập kỷ vừa qua, đã có những nỗ lực nghiên cứu để phân tích một cách khoa học về ảnh hưởng của hiệu ứng lịch (calendar effect) đến tỷ suất lợi nhuận (TSLN) của chứng khoán bởi khả năng có thể áp dụng nó để thực hiện chiến lược đầu tư sinh lợi (Lucey và Pardo, 2005; Ariss và các tác giả, 2011). Tuy nhiên, có một hiệu ứng ít nhận được sự quan tâm, đó là hiệu ứng thứ Sáu ngày 13, mặc dù nỗi sợ thứ Sáu ngày 13 đã xuất hiện từ thời cổ đại (Dossey, 1992) và người ta thậm chí còn đặt hẳn tên cho hội chứng sợ thứ Sáu ngày 13 theo tiếng Hy Lạp là “paraskevidekatriaphobia”, trong đó “paraskevi” là thứ 6, “dekatria” là số 13 và “phobia” là nỗi sợ hãi (Papapostolou, 2010). Nỗi sợ ngày này có thể trở nên nghiêm trọng về mặt tài chính. Trung tâm xử lý Stress và Viện Nghiên cứu Nỗi sợ hãi (Stress Management Center and Phobia Institute) ước tính khoảng 700-800 triệu USD bị thiệt hại vào thứ Sáu ngày 13 do người ta sợ thực hiện các cuộc kinh doanh hay đi máy bay (CNBC, 2010). Nỗi sợ thứ Sáu ngày 13 trên TTCK được đề cập lần đầu tiên trong cuốn tiểu thuyết “Thứ 6 ngày 13” của Lawson (tác giả kiêm nhà môi giới chứng

khoán). Tác giả đã viết về chuyện của các nhà môi giới chứng khoán vô đạo đức trong việc đánh sập phố Wall bằng cách lợi dụng sự mê tín về ngày xui xẻo nhất này và các nhà môi giới chứng khoán sau này đã không dám tiến hành giao dịch chứng khoán vào thứ Sáu ngày 13 (Lawson, 1907).

Từ hội chứng sợ thứ Sáu ngày 13, Kolb và Rodriguez (1987) đã đi tiên phong và tìm thấy bằng chứng thực nghiệm ủng hộ cho hiệu ứng này trên TTCK. Cụ thể, kết quả cho thấy TSLN chứng khoán vào thứ Sáu ngày 13 là thấp hơn so với những ngày thứ Sáu khác. Bằng chứng của Kolb và Rodriguez (1987) đã nhanh chóng thúc đẩy các nghiên cứu sau đó và các kết quả cho thấy hiệu ứng thứ Sáu ngày 13 đến TSLN chứng khoán trong thực tế là không rõ ràng. Điều tra sự tồn tại của hiệu ứng thứ Sáu ngày 13 trên TTCK là rất quan trọng, bởi vì Kolb và Rodriguez (1987), Chamberlain và các tác giả (1991) đã chỉ ra rằng một hành vi bất thường trên thị trường ngụ ý rằng TTCK bị ảnh hưởng bởi sự mê tín của con người. Bài viết này nhằm mục đích kiểm tra tác động của hiệu ứng thứ Sáu ngày 13 có tồn tại trên TTCK Việt Nam hay không.